

Katalog umiejętności Słuchaczy Studium Specjalizacyjnego Nr 12 Chirurgia Weterynaryjna

A. Koncepcja specjalizacyjna.

Specjalizacja z chirurgii obejmuje następujące dyscypliny: chirurgię, traumatologię, ortopedię, okulistykę, stomatologię, anestezjologię oraz dyscypliny uzupełniające – diagnostyka kliniczna, laboratoryjna, radiologiczna, ultrasonograficzna, scyntograficzna, endoskopowa. Specjalizacja dotyczy wszystkich gatunków zwierząt, przy czym położony zostaje nacisk na chirurgię małych zwierząt (psy, koty) i podstawowe leczenie operacyjne koni. Są to bowiem gatunki zwierząt, u których mniejszą rolę odgrywa wartość ekonomiczną (koszt leczenia) a pojawił się nowy czynnik emocjonalny. Nadto niektóre osobniki o udokumentowanych cechach użytkowych, przydatnych w sporcie, a szczególnie wyczynowym, lub rasowym (unikalność rasy), posiadają olbrzymią wartość materialną (kupno-sprzedaż). Tu więc nastąpił ogromny rozwój indywidualnej terapii, w tym postęp w technikach operacyjnych. Dlatego lekarz wykonujący te zabiegi, musi posiadać odpowiednie kompetencje, które uzyskać można poprzez specjalizację. Bardzo korzystne dla rozpoczęcia specjalizacji z chirurgii byłoby ukończenie specjalizacji z chorób małych zwierząt, chorób koni, ewentualnie radiologii.

Program specjalizacji został oparty na:

- przede wszystkim kształceniu praktycznym, stąd wymagany jest staż przedspecjalizacyjny, z technik operacyjnych i praktyki w odpowiednich ośrodkach, przygotowanych do prowadzenia doskonalenia zawodowego,
- problemowych warsztatach szkoleniowych, obejmujących podstawowe problemy chirurgii weterynaryjnej,
- samokształceniu w ustalonych działach chirurgii,
- wykładach monograficznych z najważniejszych problemów współczesnej chirurgii.

B. Chirurgia.

I. Zabiegi ratujące życie – postępowanie w:

1. Przypadkach nagłych
  - zatrzymaniu akcji serca
  - zatrzymaniu oddechu.
2. Wstrząsie
3. Urazach głowy
4. Urazach klatki piersiowej
5. Przypadkach „ostrego brzucha”
6. Masywnych krwotokach
7. Obrzękach głośni (tracheotomia)

II. Przygotowanie do operacji

1. Sali operacyjnej
2. Instrumentów
3. Sterylizacja
4. Pola operacyjnego
5. Zespołu operacyjnego (ubiór, ręce)

III. Podstawowe czynności w przeprowadzaniu operacji.

1. Przecięcie tkanki
2. Preparowanie na tępo i ostro
3. Hemostaza
4. Zespalandie tkanek

IV. Czynności ogólnoperacyjne i związane z zaopatrzeniem chirurgicznym. Umiejętność:

1. Tamowania krwotoków tętniczych, żylnych i mięszszowych
2. Opanowania zakażeń miejscowych i ogólnych
3. Odbarczenia ucisku na rdzeń kręgowy
4. Doraźnej stabilizacji złamań kości
5. Zakładania opatrunków.
6. Zaopatrzenia ran pierwotne i wtórne
7. Przeprowadzenia laparotomii (otwarcie i zamknięcie powłok)
8. Otwarcia i zamknięcia klatki piersiowej
9. Postępowania w przepuklinach różnych typów zewnętrznych i wewnętrznych
10. Przeprowadzania zabiegów pozbawiających osobników męskich i żeńskich możliwości zapłodnienia (kastacje, sterylizacje)
11. Rozpoznania i terapeutycznego postępowania w krwiakach, ropniach, ropowicach i powikłaniach (pyemia, sepsa)
12. Przeprowadzania zabiegów ze wskazań kosmetycznych (technika, biopsja, płaty)
13. Uzupełniania płynów (bolus, wlew kroplowy)
14. Przeprowadzania transfuzji
15. Leczenia rozległego zapalenia otrzewnej, w tym techniką „lavage”
16. Zespalandia ścięgien, nerwów i naczyń (szwy, transplantacja)
17. Posługiwania się krioterapią
18. Zwalczania bólu pooperacyjnego
19. Współdziałania w zakresie diagnostyki patologicznej, mikrobiologicznej, hematologicznej, biochemicznej a także w zakresie kardiologii i pulmonologii z odpowiednimi specjalistami (przesyłanie materiałów do badań).

V. Chirurgia narządowa–znajomość technik operacyjnych i postępowania w:

1. Urazach mnogich
2. Obrażeniach i chorobach głowy i szyi (trepanacje, torbiele, przecięcie tchawicy)
3. Chorobach zębów (paradontoza, złamania, martwice miazgi, rekonstrukcja)

protetyczna)

4. Chorobach klatki piersiowej (rekonstrukcja tchawicy, resekcja płuc)
5. Niedrożnościach traktu pokarmowego i chorobach narządów jamy brzusznej i miednicznej (wątroba, śledziona, nerki, pęcherz)
6. Przypadłościach narządów rozrodczych (cesarskie cięcie, wycięcie macicy i jajników)
7. Złamaniach kości (zachowawcze techniki, osteosynteza, opatrunki tężejące, szynowe, zespolenia śródszpikowe, płytowe, okrężne, śrubami, sztyftami)
8. Zespalaniach, zwichnięciach, dysplazjach (otwarcie, wycięcie, zeszywnienie, rekonstrukcja, plastyka, endoprotezowanie)
9. Kamicach dróg żółciowych i moczowych
10. Terapii nowotworowej (operacyjne, cytostatyki, radiacyjne)
11. Torakochirurgicznym leczeniu anomalii dużych naczyń serca i przetrwałym przewodzie Botalla.
12. Chorobach stercza (przerost, gruczolaki, gruczolakoraki)
13. Mastektomiach (wybór i zastosowanie właściwej techniki z usunięciem całkowitym i częściowym sutków)
14. Naprawie więzadeł stawu kolanowego
15. Uszkodzeniach kręgosłupa (złamania, zwichnięcia, przepukliny)

VI. Wykorzystanie możliwości przeprowadzania operacji techniką małoinwazyjną. Znajomości podstaw endoskopii sztywnej i giętkiej w diagnostyce i terapii.

1. Rinoskopia
2. Laryngoskopia
3. Bronchoskopia
4. Esofagoskopia
5. Dnodenoskopia
6. Rektoskopia
7. Artroskopia

VII. Podstawy postępowania chirurgicznych dotyczących swoistych chorób u dużych zwierząt (koń, krowa)

1. Niedrożność przewodu pokarmowego (kolki)
2. Łykawość, dychawica świszcząca
3. Ochwat
4. Choroby grzbietu
5. Zespół podtrochlozy
6. Choroby ścięgien i stawów.
7. Problemy ortopedyczne u źrebiąt
8. Choroby przedźołądków i palców

VIII. Wybrane choroby o profilu chirurgicznym (diagnoza, terapia) zwierząt egzotycznych (małe ssaki, ptaki, gady, płazy)

C. Anestezjologia

Współcześnie znajomość technik anestezjologicznych jest bardzo ważna. Nauka o znieczuleniach stała się dzisiaj odrębną dyscypliną niezbędną w przeprowadzaniu każdego zabiegu chirurgicznego. Dlatego, zwłaszcza w weterynarii, chirurg musi poznać zasady anestezji i musi także umieć przeprowadzić znieczulenie. Wymagana jest więc znajomość następujących rodzajów znieczulenia:

1. Znieczulenie złożone i aparatura anestetyczna
2. Metody anestezjologicznego nadzoru pacjenta
3. Metody znieczulenia wziewnego, dożylnego i miejscowego
4. Znieczulenie w operacjach klatki piersiowej (otwarcie, zamknięcie)
5. Niewydolność układu kardiopulmonarnego
6. Intensywna terapia, nadzór i monitorowanie pacjenta w czasie i po operacji.
7. Powikłania związane ze znieczuleniem i umiejętność przeciwdziałania a także ratowania życia.

D. Obrazowanie

W nauczaniu prezentuje się dwie techniki radiologiczną i ultrasonograficzną. Scyntyografię, tomografię, rezonans omawia się na wykładach i prezentuje się tylko na obrazach pochodzących z obcych źródeł. Badania radiologiczne i ultrasonograficzne jest bardzo ważne w diagnostyce chirurgicznej i w przyjętej później terapii. Stąd duży nacisk kładzie się na warsztatową – przeglądową diagnostykę opartą na zbiorach Katedry. Słuchacze uzyskują wiedzę i umiejętności w następującym zakresie, jest to:

1. Współczesna aparatura radiologiczna i ultrasonograficzna oraz technika jej obsługi
2. Uzyskiwanie obrazów przeglądowych i z zastosowaniem kontrastów
3. Diagnostyka narządowa

E. Okulistyka

Współczesna oftalmologia stała się odrębną specjalizacją, w której używa się do badań i operacji bardzo złożonej aparatury (np. mikroskopów operacyjnych, aparatury do badań wzroku i wymiany soczewki przy katarakcie). To sprawia, że pewne procesy postępowania można tylko ukazać drogą demonstracji lub wizualizacją. Słuchacz ma możliwości i uzyskuje kwalifikacje do samodzielnego wykonywania diagnostyczno – terapeutycznych w:

1. Współczesnej diagnostyce
2. Postępowaniu z ciałami obcymi znajdującymi się w worku spojówkowym i pod trzecią powieką
3. Urazach gałki ocznej
4. Diagnostyce i terapii zachowawczej i operacyjnej:
- schorzeń i nieprawidłowości powiek

- zapalenie spojówki, rogówki
- chorób przedniego bieguna oka
- choroby soczewki
- jaskra
- przypadłości tylnego bieguna gałki ocznej

F. Uwagi końcowe

Aktualnie rozwój naukowy w medycynie klinicznej jest tak szybki, że uzyskiwane dzisiaj wiadomości wymagają nieustannego doskonalenia. Podobnie jest z aparaturą medyczną, która nieustannie doskonalona, wymaga bieżącej wymiany. Dlatego też podane tutaj, uzyskane w toku studiów, kwalifikacje muszą być uzupełniane i dostosowywane do wymogów współczesności. To jest warunkiem nieodzownym do rzeczywistej (a nie tylko formalnej) wartości tytułu lekarza specjalisty. Nadto możliwość wykorzystania uzyskanej wiedzy w toku nauczania na studiach specjalizacyjnych zależy głównie od warunków danej jednostki leczniczej i od doskonalenia w ramach samokształcenia.